

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
20 juni 2024 (mondelinge uitspraak 18 juni 2024)

Zitting: 18 juni 2024 te Almere

Klachtennummer: KC 2024 – 039

---

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

1. Klager is het niet eens met de opname in een accommodatie
2. Klager is het niet eens met de beperking van de bewegingsvrijheid
3. Klager is het er niet mee eens dat hij in het kader van het kamerprogramma driemaal per dag een uur verplicht rust op zijn kamer moet nemen.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 11 juni 2024 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie geen toestemming gegeven voor het inzien van het dossier. Klager heeft de commissie wel schriftelijk toestemming gegeven om kennis te nemen van de beschikking van de burgemeester, de beschikking van de rechtbank en de relevante beslissingsbrieven van de zorgverantwoordelijke.
- Op 13 juni 2024 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 13 juni 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 18 juni 2024.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 18 juni 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 18 juni 2024 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde dag aan klager, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op .....

De bij de hoorzitting ingebrachte stukken zijn beperkt tot de klachtmelding, de beschikking van de burgemeester van 6 juni 2024 tot het nemen van een crisismaatregel, de beschikking van de rechtbank van 10 juni 2024 tot het verlenen van een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en twee beslissingsbrieven gedateerd 7 juni 2024.

Op 6 juni 2024 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding de opname in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid, zijn toegewezen.

Op 7 juni 2024 wordt een beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg (opnemen in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid) ter uitvoering van de crisismaatregel. Ook ontvangt klager een tweede beslissingsbrief, die gedateerd is op 7 juni 2024 ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in beide brieven in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt dat klager is opgenomen met een manische episode met psychotische kenmerken. Klager heeft een abnormale, verhoogde energie, prikkelbare stemming met grandiositeit ('ik ben hier te intelligent voor'), spreekdrang en verhoogde afleidbaarheid. Tevens is er sprake van paranoïde wanen, waarbij hij achterdochtig is en onder andere een overheidsinstantie ervan beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor deze opname. Klager heeft geen ziektebesef en ziekte-inzicht.

Het ernstig nadeel voorafgaand aan en bij opname is het aanbrengen van lichamelijk letsel aan anderen (eenvoudige fysieke mishandeling door naar keel grijpen), aanbrengen van psychisch letsel bij anderen door verbale agressie, zorgen voor materiele schade (brandstichten prullenbak), kans op maatschappelijk teloorgang (verlies woning) en kans op agressie over zichzelf afroepen. In de kliniek is het ernstig nadeel agressie naar personeel, op basis van eisende/dwingende houding, het maken van dreigende gebaren (met vinger keel snijden, blazen in pistool).

De zorgverantwoordelijke stelt dat de opname en het beperken van de bewegingsvrijheid doelmatig is om het ernstig nadeel voor klager en anderen af te wenden en hem te kunnen behandelen voor een psychose. De verplichte zorg is evenredig met het te behalen doel gezien de ernst van het ernstig nadeel voortkomend uit een psychiatrische ziekte. Er zijn geen minder ingrijpende interventies mogelijk, veilig en/ of verantwoord. De opname en het beperken van de bewegingsvrijheid draagt bij aan de psychische en lichamelijke veiligheid van klager en anderen en goederen doordat het ernstig nadeel zoals hierboven beschreven afwendt.

Klager is niet in staat tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake psychiatrische behandeling en/ of veiligheid. Er is geen sprake van ziektebesef en ziekte-inzicht. Klager is niet in staat de gevolgen van zijn gedrag te overzien.

Op 7 juni 2024 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 7 juni 2024 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 7 juni 2024 en op een latere datum zijn de beslissingsbrieven gedateerd 7 juni 2024 aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van (de machtiging tot voortzetting van) de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Op 10 juni 2024 heeft de rechtbank Midden- Nederland, locatie Lelystad een beschikking tot voortzetting van de crisismaatregel verleend tot en met 1 juli 2024, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding de opname in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid, zijn toegewezen. Er is een KMU ontvangen.

Er is een zorgmachtiging aangevraagd.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

De voorzitter betreurt het dat zij niet beschikt over het medisch dossier van klager. Een medisch dossier helpt om inzicht te krijgen in de klacht. Het beoordelen van een klacht, enkel op grond van een klachtmeldingsformulier, de beschikkingen van de burgemeester en de rechtbank en de beslissingsbrieven is lastig. Gevraagd of klager er bezwaar tegen heeft dat aangeklaagde vragen van de commissie over de medische situatie van hem mag beantwoorden, geeft klager aan hiertegen geen bezwaar te hebben.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het vandaag naar omstandigheden goed met hem gaat. Hij zit tussen vier muren waar hij niet thuis hoort. Klager wil wel een behandeling, maar niet in een kliniek opgenomen zijn.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat er bij hem geen sprake is van ernstig nadeel. Hij meent dat anderen wel gevaarlijk geweest zijn tegen hem. Bij een incident op het station waar zijn fiets werd gestolen heeft hij een man licht bij de kraag gepakt, waarvoor hij door de politie zes uur in de cel werd gezet. Hij zegt dat hij niemand ernstig nadeel heeft aangebracht, ook de man die zijn fiets wegnam niet.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij vandaag een goed gesprek heeft gehad met behandelaren, maar dat hij bij zijn standpunt blijft en dat hij naar huis wil. Hij wil graag een groot gezin hebben en zijn eigen bedrijf groot maken. Een huuropzegging, zoals eerder aan de orde is geweest, speelt niet meer. Klager zegt dat hij een huis heeft en dat hij geld heeft voor de inrichting met IHT begeleiding.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij in het verleden opgenomen is geweest met een psychose, maar dat hij hier overheen is gegroeid. Hij gebruikt geen drugs of drank en neemt vrijwillig lorazepam en olanzapine in. Hij vertelt dat hij vanaf 6 juni 2024 tot vandaag olanzapine neemt.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij op 10 juni 2024 in een gesprek met de zorgverantwoordelijke afspraken heeft gemaakt uit angst voor gedwongen behandeling. Er werd volgens klager afgesproken dat klager in de kliniek bleef en zijn medicatie zou nemen.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij niet zelf boodschappen mag doen. Hij vertelt dat in Almere veel mensen op hem letten als hij met zijn muziek aan (via zijn telefoon met niet teveel decibel) in de stad loopt. Hij zegt dat er altijd direct een Boa in zijn buurt loopt. De mensen van het hostel zeggen wat van zijn muziek.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat hij hoopt dat de commissie de juiste keuze maakt. Klager vindt dat hij onterecht is opgenomen, geen overlast heeft bezorgd en hulp nodig heeft in de vorm van traumatherapie. Hij wil in conclaaf met de behandelaar en dan komt het allemaal goed. Klager wil een schadevergoeding. Klager bedankt aangeklaagde voor de goede zorgen tijdens het gesprek dat hij vanmorgen met hem heeft gehad.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen vraagt zij wat de afspraken zijn die met klager zijn gemaakt en of klager nu vrijwillig is opgenomen. De pvp geeft aan dat klager naar zijn mening wilsbekwaam is en dat daarom met zijn voorkeuren rekening moet worden gehouden.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de inhoud van de klacht betrekking heeft op feiten en omstandigheden gedurende drie perioden, namelijk over 6 en 7 juni 2024, 10 juni 2024 en 18 juni 2024. Klager is op 6 juni 2024 met een crisismaatregel opgenomen nadat hij een man op het station naar de keel heeft gegrepen. Op 7 juni 2024 is een zogenaamde 8:9 Wvvgz brief opgemaakt. Op 10 juni 2024 zijn in een voortgangsgesprek met instemming van klager alle vormen van verplichte zorg ingetrokken. Er werd toen geconcludeerd dat de manie met psychotische kenmerken in ernst is afgenomen. Het risico op dreigend gedrag binnen de kliniek is grotendeels afgenomen. Klager kon afspraken maken omtrent de veiligheid en dat deed hij wilsbekwaam.

Ten aanzien van de vrijheden stemde klager in met beperking van de vrijheden. Besproken werd dat als het op de afdeling goed zou gaan, na inschatting beoordeeld kan worden dat onder begeleiding gestart kan worden met vrijheden. Klager stemde in met de afspraken, maar voelde zich, zoals hij zegt, nog wel verplicht. Als klager naar huis wil, dan zal een herbeoordeling moeten plaatsvinden of dat verantwoord is, omdat er dan geen sprake meer is van instemming met het beleid.

Gevraagd naar het perspectief antwoordt aangeklaagde dat hij het begeleidingsplan geleidelijk gaan uitbreiden en dat dan een stap naar ontslag kan worden ingezet. Klager gaat vooruit, maar de stoornis is niet helemaal in remissie. Ook mogen er geen akkefietjes meer gebeuren. Over enkele dagen zal het mogelijk zijn dat klager boodschappen mag gaan doen.

Gevraagd naar het kamerprogramma geeft aangeklaagde aan dat dit niet als verplichte zorg is aangezegd en dat dit op afdeling is geregeld. Aangeklaagde is hiervan niet op de hoogte geweest. Hij heeft vandaag een goed gesprek met klager gehad en met hem heeft afgestemd dat hij nu driemaal per dag een half uur rust moet nemen op zijn kamer. In het gesprek van 10 juni 2024 is niet gesproken over een kamerprogramma.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester genomen crisismaatregel van 6 juni 2024, de beschikking van de rechtbank van de voortzetting van de crisismaatregel van 10 juni 2024 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven gedateerd 7 juni 2024 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 7 juni 2024 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 7 juni 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 7 juni 2024 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 7 juni 2024 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 7 juni 2024 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon. Deze procedure is eveneens in de tweede beslissingsbrief beschreven.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de opname en de beperking van de bewegingsvrijheid een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie constateert dat op de hoorzitting uit de feiten, omstandigheden en hetgeen ter sprake is gekomen blijkt dat de klacht die klager op 11 juni 2024 heeft ingediend betrekking heeft op de periode van 6 tot 10 juni 2024 en er derhalve een toetsing ex tunc moet plaatsvinden. De commissie constateert voorts dat klager 6 juni 2024 met een crisismaatregel is opgenomen en dat op 7 juni 2024 verplichte zorg is aangezegd. Op 10 juni 2024 zijn in een voortgangsgesprek met instemming van klager alle vormen van verplichte zorg ingetrokken. Desondanks dient klager op 11 juni 2024 een klacht in.

De commissie constateert voorts op de hoorzitting dat klager en aangeklaagde op 18 juni 2024 een gesprek hebben gehad en dit volgens beiden een goed gesprek is geweest, waarin onder andere afspraken zijn gemaakt over het kamerprogramma.

De commissie concludeert dat klager bij opname en in de periode van 6 juni 2024 tot 10 juni 2024 terecht verplichte zorg is aangezegd in verband met de manische episode met psychotische kenmerken. Klager heeft een abnormale verhoogde energie, prikkelbare stemming met grandiositeit, spreekdrang en verhoogde afleidbaarheid. Het ernstig nadeel bestaat uit het toebrengen van lichamelijk letsel aan anderen (eenvoudige fysieke mishandeling door naar keel grijpen), aanbrengen van psychisch letsel bij anderen door verbale agressie, zorgen voor materiele schade (brandstichten prullenbak), kans op maatschappelijk teloorgang (verlies woning) en kans op agressie over zichzelf afroepen. In de kliniek is het ernstig nadeel agressie naar personeel, op basis van eisende/dwingende houding, maken van dreigende gebaren (met vinger keel snijden, blazen in pistool).

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg in de periode van 6 juni 2024 tot 10 juni 2024 tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot opname en het beperken van de bewegingsvrijheid in de periode van 6 juni 2024 tot 10 juni 2024 voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de vorm van verplichte zorg tot opname en de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

De commissie is van oordeel dat het volgen van een kamerprogramma niet door de zorgverantwoordelijke verplicht is aangezegd, aangezien vanuit klager en de zorgverleners van de afdeling geen signalen waren dat klager daar niet mee instemde. Aangezien vanuit klager en vanuit de zorgverleners van de afdeling geen signaal is gekomen dat klager hiermee niet instemde, kan aangeklaagde, nu hij er al van op de hoogte was, niet anders dan aannemen dat het kamerprogramma vrijwillig was en heeft er geen beoordeling voor verplichte zorg hieromtrent plaatsgevonden. Dit klachtonderdeel kan de commissie daarom niet beoordelen.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten ten aanzien van de opname en het beperken van de bewegingsvrijheid: **ongegrond**

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. R.J.P. Hazewinkel, psychiater,
Mw. M.M. van Wiggen, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvrgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.